

Intervju sa visokim predstavnikom i posebnim predstavnikom EU Valentinom Inzkom

Dnevni avaz: Vlast u BiH još uvijek nije formirana. Je li vrijeme za uzburku?

Valentin Inzko: Davno smo prošli fazu kada je Vijeće ministara trebalo biti formirano. Mnogo je ljudi diljem ove zemlje koji se bore za egzistenciju. Oni od listopada čekaju ne samo novu vladu, već novu vladu koja može povesti zemlju naprijed i koja može provesti potrebne reforme kako bi se poboljšali njihovi životi. Koliko još možemo ignorirati ovo teško stanje u kojemu se nalazi pola milijuna nezaposlenih ili stotine tisuća umirovljenika koji se iz mjeseca u mjesec bore za puko preživljavanje? Svi poznajemo ljude koji su u ovakvoj situaciji.

Ono što nam je potrebno odmah i bez daljnjeg odgađanja jest Vijeće ministara koje je spremno provesti reforme kako bi ljudi počeli ponovno raditi, kako bi se oživjelo gospodarstvo i, naravno, zemlja ponovno krenula na put ka Europi. Dosta je bilo stranačkih interesa, potrebna nam je prekretnica, potrebni su nam stranački lideri koji će interese građana staviti na prvo mjesto. Potrebno nam je novo Vijeće ministara, ne sad, već jučer.

Dnevni avaz: Iako se u posljednje vrijeme činilo da su intenzivirani razgovori lidera parlamentarnih stranaka, očito je da su njihovi stavovi daleko od usuglašenih ...

Valentin Inzko: Logično je da stranke i njihovi lideri imaju različite stavove. Takva je situacija u svakoj parlamentarnoj demokraciji. No, istinski lideri radit će kako bi pronašli zajednički interes i iskoristiti to kao osnov za dalji napredak. Jedini način za borbu sa ekonomskom krizom i povratak zemlje na put ka EU jest formiranje funkcionalne i učinkovite vlade. To je prvi i vrlo važan korak.

Dnevni avaz: Sljedeći razgovori lidera najavljuju se tek krajem kolovoza. Kako je moguće ubrzati proces formiranja vlasti? Kako približiti stavove dva HDZ-a, stranaka platforme i stranaka iz RS-a?

Valentin Inzko: Kao što sam rekao, političke stranke koje su osvojile povjerenje birača u listopadu moraju se usredotočiti na pitanja koja moraju biti riješena. Ovih dana mogli smo vidjeti u Sjedinjenim Državama kako su se stranke sa vrlo različim programima uspjele usuglasiti kada se zemlja suočila sa ozbiljnom krizom. Oni su se u velikoj mjeri uspjeli ujediniti zato što je cijela javnost pokazala svoju ljutnju i nezadovoljstvo zbog političkih prepirki i zastoja, u vrijeme kada se obični ljudi bore sa problemima. Isto se odnosi na lidere ove zemlje. Oni trebaju pretvoriti u stvarnost svoju potporu procesu europskih integracija, koja je do sada bila samo deklarativna, tako što će pojačati napore u cilju postizanja kompromisa i formirati vladu.

Kada čitate njihove izjave, svi se slažu da je jedina budućnost za BiH unutar Europske unije. Dakle, ako je to njihov zajednički interes, onda – molimo vas, gospodo, zavrnite rukave i prionite na posao.

Dnevni avaz: Da li će se OHR umiješati?

Valentin Inzko: Politički lideri većinskih stranaka koje su izabrane u Zastupnički dom BiH, a ne OHR, odgovorni su za postizanje sporazuma o novom Vijeću ministara. To je moje mišljenje, te mišljenje ostatka međunarodne zajednice.

Dnevni avaz: Jesu li mogući prijevremeni izbori?

Valentin Inzko: S kojim ciljem? Sada nije vrijeme za prijevremene izbore, sada je vrijeme da politički lideri ispune svoju osnovnu obvezu prema građanima ove zemlje nakon izbora – obvezu formiranja vlade. Bosna i Hercegovina je trajna i ona ostaje, a politički lideri dolaze i odlaze. Tako će biti. Što duže lideri budu kasnili sa ispunjenjem svojih obveza, zemlja će sve više zaostajati za drugim zemljama u regionu glede integracija u EU i sve više će zapadati u ozbiljne socijalne i ekonomske probleme. Region se kreće ka EU – Hrvatska će postati članica 2013. godine, a Srbija će se uskoro pridružiti Makedoniji i Crnoj Gori kao kandidat. Gdje je hitnost kod lidera ove zemlje da povedu BiH istim putem?

Dnevni avaz: Na Ministarstvo vanjskih poslova BiH računa i SNSD i SDP. Kako riješiti ovu pat-poziciju?

Valentin Inzko: Kao što sam rekao, nije odgovornost OHR-a da postiže kompromise. Postoji dovoljno prostora za stranke da postignu dogovor, ako su spremne i voljne prihvatiti odgovornost. Zbog svakog dana koji prođe, a oni i dalje ne uspijevaju postignuti dogovor, zemlja i njezini građani trpe posljedice.

Dnevni avaz: Obzirom na Vašu nedavnu odluku u svezi sa Vladom SBK, je li moguća rekonstrukcija Vlade FBiH?

Valentin Inzko: Kazao sam sve što trebam kazati po pitanju Vlade Federacije. Vlada je sada uspostavljena i počela je raditi. Federacija se suočava sa brojnim izazovima i sada je dužnost ove vlade da dokaže da se može pozabaviti njima. Još je rano kazati, ali neki znakovi pokazuju da su spremni donijeti teške odluke i napraviti promjene tamo gdje su one potrebne. Svi pomno pratimo stvari i želimo im dobro. Želio bih dodati da su, bez obzira na to tko je u vlasti, a tko u opoziciji, izazovi sa kojima se suočava zemlja takvi da stranke trebaju na prvo mjesto staviti interese zemlje.

Dnevni avaz: Koliko neformiranje vlasti utječe na očito pogoršanje ekonomske situacije u BiH?

Valentin Inzko: Naravno da činjenica da BiH nema vladu više od devet mjeseci od izbora ima negativan utjecaj na ekonomsku situaciju u zemlji. Na primjer, zastoj je odgodio donošenje mjera koje su preduvjet za raspodjelu sredstava pomoći Međunarodnog monetarnog fonda i Europske unije, negativno je utjecao na kreditni rejting BiH, a strana izravna ulaganja pokazuju "nagli pad". Ustrajno smo upozoravali političke lidere tijekom posljednjih pet godina da će, ukoliko odbiju provesti reforme i ukoliko daju nacionalističke, anti-daytonske izjave, strani ulagači otići drugdje i da će doći do značajnog smanjenja broja novih radnih mjesta. To se upravo i događa. Izravna strana ulaganja su se naglo smanjila, a broj novih radnih mjesta je neznatan. Dosta je retorike, političari se trebaju vratiti svom poslu kako bi se i ova zemlja mogla vratiti poslu.

Dnevni avaz: Entitetske vlade računaju na sredstva Europske komisije za BiH od preko 100 milijuna KM. Da li i bez formirane vlasti BiH može do ovog novca?

Valentin Inzko: Odgovor na ovo pitanje je vrlo jednostavan: međunarodne organizacije očekuju od ove zemlje da izvrši konkretne reforme u zamjenu za pomoć. Ako zemlja ne ispunjava utvrđene zahtjeve – sredstva neće biti puštena. To je načelo koje se primjenjuje u cijelom svijetu. Bila bi, međutim, velika šteta za građane ove zemlje ako bi ova prilika bila propuštena.

Dnevni avaz: Proračuni oba entiteta suočavaju se s milijunskim deficitima. Prijeti li entitetima i BiH bankrot?

Valentin Inzko: Zemlja se suočava sa ozbiljnim izazovima koji traže velike reforme, a koje postaju sve teže što se duže odlažu. Ova zemlja mora djelovati složno, mora se reintegrirati i reformirati kako bi bila funkcionalna i

konkurentna. Ukoliko se to ne dogodi, ekonomske posljedice mogu biti vrlo ozbiljne za oba entiteta.

Dnevni avaz: Oštro ste reagirali na posljednje izjave Milorada Dodika? Jesu li moguće konkretne mjere i sankcije?

Valentin Inzko: Moja je uloga, u stvari, moja je obveza prema Dejtonskom mirovnom sporazumu da ukažem na činjenice i da podržavam Mirovni sporazum. Nastavit ću, skupa sa cjelokupnom međunarodnom zajednicom, raditi na tome. O tom pitanju se razgovaralo na Upravnom odboru Vijeća za provedbu mira i Odboru šefova najvažnijih međunarodnih organizacija u BiH i mogu vas uvjeriti da postoji velika zabrinutost oko ovih izjava iz RS. Uistinu, Upravni odbor Vijeća za provedbu mira smatra ove izjave ozbiljnim, zabrinjavajućim i izjavama koje traže objašnjenje.

Suština je sljedeća: Daytonski mirovni sporazum jasno kaže da je Bosna i Hercegovina suverena država i Mirovni sporazum u potpunosti garantira teritorijalni integritet BiH. Nigdje u Daytonskom sporazumu nećete naći dijelove koji se odnose na „državnu zajednicu“ ili suverenitet entiteta, jer jednostavno ne postoje u sporazumu.

Na kraju, bez obzira koliko puta netko ponovi lažne informacije, one ostaju samo to: lažne informacije. Moj mandat je da podržavam Mirovni sporazum i upravo to ću i nastaviti raditi sve dok je to potrebno.